Бекітемін
“ORLE” ЖШС “Өрлеу” жеке
балабақша меңгерушісі:
А.С.Зиеденова

# «Баланың жас ерекшелігіне сай даму кезеңдері»

/Ата-аналарға баланың дамуын дұрыс қолдауға арналған кеңес/

Педагог – психолог: Ж.Қ.Шамуратова

2025 жыл

Балабақша кезеңі – баланың дене, тіл, ойлау, эмоциялық және әлеуметтік дамуының ең қарқынды жүретін уақыты.

- Дене дамуы: қимыл-қозғалыс дағдылары жетіледі – жүгіру, секіру, тепе-теңдік сақтау, ұсақ моторика дамиды.
- Тіл дамуы: сөз қоры көбейеді, байланыстырып сөйлеу, сұрақ қою және әңгіме құрастыру қабілеті қалыптасады.
- Ойлау дамуы: заттарды салыстыру, топтастыру, себеп–салдарлық байланыстарды түсіну басталады, логикалық ойлау дамиды.
- Эмоциялық даму: эмоцияларын тану, түсіну, бақылау дағдылары қалыптасады.
- Әлеуметтік даму: құрдастарымен ойнау, ережелерді орындау, бөлісу, бірлесіп әрекет ету қабілеті артады.
- Ойын: негізгі жетекші әрекет – сюжетке негізделген, шығармашылық және ережелі ойындар арқылы даму жүреді.

Қысқаша айтқанда, балабақша жасы – баланың тұлғалық, әлеуметтік және танымдық қабілеттері қалыптасатын өте маңызды кезең.

## 2–3 жас: Ерте мектепке дейінгі кезең

Негізгі даму ерекшеліктері

- Тіл дамуы қарқынды: сөз қоры 200–1000 сөз аралығында өсе бастайды.
- Өзіндік “Мен” сезімі қалыптасады: барлығын өзі жасағысы келеді («өзім» кезеңі).
- Қимыл-қозғалыс дағдылары жетіледі: жүгіру, секіру, заттарды тасу.
- Эмоциялық тұрақсыздық: жылау, ренжу, қырсығу жиі болуы мүмкін.
- Ойын түрі: символдық ойындар (қуыршақты тамақтандыру, машинаны жүргізу).

Психолог кеңесі

- Қырсығу кезінде жазаламау, эмоциясын атау:
  *«Сен ренжіп тұрсың, түсіндім. Қазір көмектесемін.»*
- Күн тәртібін тұрақты ұстау.
- Тілін дамыту үшін кітап оқу, сұрақ қою, бірге сурет қарау.
- Ұсақ мотириканы дамыту: мозайка, пішіндер, құммен ойын.

## 3–4 жас: Орта мектепке дейінгі кезең

Негізгі даму ерекшеліктері

- Фантазиясы күшейеді, ойын сюжеттері күрделенеді.
- Қоғамдық қарым-қатынас дағдылары қалыптасады — достасу, ренжу, бөлісу.
- Сұрақтардың көптігі («неге?», «қалай?»).
- Тіл грамматикасы жақсарады, сөйлемдері күрделене бастайды.
- Өзін-өзі күту: киіну, тіс тазалау, ойыншық жинау.

Психолог кеңесі

- Баламен бірге рөлдік ойындар ойнау (дүкен, дәрігер, үй).
- Қиын эмоцияларды басқаруды үйрету:
  - Тыныс алу жаттығулары

    - «Аю тынышталады» ойыны
- Ережелерді түсінікті және қысқа етіп қою.
- Қабілеттерін бақылау: музыка, сурет, құрылыс ойындары.

## 4–5 жас: Мектепке дейінгі дайындық кезеңі

Негізгі даму ерекшеліктері

- Логикалық ойлау: салыстыру, топтастыру, себеп-салдарды түсіну.
- Қиял мен шығармашылық жоғары деңгейде.
- Тіл толық қалыптасып, әңгімелеу, оқиға құрастыру қабілеті дамиды.
- Ұжымдық ойындар: ережесі бар ойындарды түсіне бастайды.
- Жауапкершілік сезімі қалыптасады.

Психолог кеңесі

- Ережесі бар ойындар (лото, домино, пазл) — есте сақтау мен назарды дамытады.
- Әңгіме жалғастыру, ертегі құрастыру — сөйлеуін жетілдіреді.
- Қарапайым тапсырмалар беру: гүл суару, үстел жинау.
- Мектепке дайындық үшін:
    - кеңістіктік түсініктер: оң–сол, жоғары–төмен
    - назар тұрақтылығы: 10–15 минут бойы тыныш отыру
    - ұсақ моторика: сурет салу, қиып-жапсыру

Психолог  кеңесі (2–5 жас)

- Жазалау емес, түсіндіру және бағыттау тәсілдерін қолдану.
- Баланың жеке қарқынын қабылдау: әр бала өз темпімен дамиды.
- Телефон/гаджет уақытын шектеу: күніне 20–40 минуттан аспау.
- Эмоцияны ашық талқылау: *«Сен қуандың», «Сен ашуландың»*.
- Күн сайын кемінде 15–20 минут сапалы қарым-қатынас (ойын, әңгіме).

**Үй жағдайында педагогикалық-психологиялық кеңес беру**
**Хаттамасы №2**

Тақырыбы: «Баланың жас ерекшелігіне сай даму кезеңдері»
Өткізу күні: 23.10.2025
Қатысушылар: ата-аналар, әдіскер, психолог, тәрбиеші
Мақсаты: 3–6 жас аралығындағы балалардың психофизиологиялық даму ерекшеліктері туралы ата-аналарға түсінік беру, бала тәрбиесіндегі ата-ананың рөлін айқындау.
Күн тәртібі:

1. 3–6 жас аралығындағы баланың даму кезеңдері.
2. Баланың психофизиологиялық ерекшеліктері.
3. Ата-ананың бала дамуындағы рөлі.
4. Кеңес беру және пікір алмасу.

Тыңдалды:
**Әдіскер сөзі:** А.С.Зиеденова
Әдіскер 3–6 жас аралығындағы балалардың даму кезеңдері туралы баяндады. Бұл кезеңде баланың сөйлеу тілі, ойлау қабілеті, есте сақтау дағдылары, танымдық қызығушылығы және әлеуметтік қарым-қатынас жасау қабілеті қарқынды дамитынын атап өтті. Сонымен қатар баланың жас ерекшелігіне сай дамуына қолайлы жағдай жасау қажеттілігі айтылды.
**Психолог сөзі:** Ж.Қ.Шамуратова
Психолог балалардың психофизиологиялық даму ерекшеліктеріне тоқталды. Бұл жаста балалардың эмоциясы тұрақсыз болуы мүмкін екендігі, олардың ересектердің қолдауы мен түсіністігін қажет ететіні айтылды. Баланың өзіндік бағалауы қалыптасып, қарым-қатынас жасау дағдылары дами бастайтыны түсіндірілді. Ата-аналарға бала эмоциясына назар аудару және жағымды психологиялық орта қалыптастыру бойынша кеңестер берілді.
**Тәрбиеші сөзі:** А.Қ.Аманғалиева
Тәрбиеші ата-ананың бала тәрбиесіндегі рөліне тоқталды. Баламен күнделікті әңгімелесу, бірге ойын ойнау, кітап оқу және баланың сұрақтарына жауап беру арқылы оның дамуына оң ықпал етуге болатыны айтылды. Сонымен қатар баланың қызығушылығын қолдау және жетістіктерін мадақтаудың маңыздылығы түсіндірілді.
Қаулы:

1. Ата-аналарға баланың жас ерекшеліктерін ескере отырып тәрбие жұмысын жүргізу ұсынылсын.
2. Баланың психофизиологиялық дамуына қолайлы жағдай жасауға көңіл бөлінсін.
3. Баланың эмоционалдық және танымдық дамуын қолдау бойынша жүйелі жұмыстар жүргізілсін.

Әдіскер: А.С.Зиеденова
Психолог: Ж.Қ.Шамуратова
Тәрбиеші: А.Қ.Аманғалиева
Хатшы: А.К.Ахметова